

Verksamhetsberättelse 2017

Vo 01 – Förskola och pedagogisk omsorg

Version: Verksamhetsberättelse 2017 **Report period:** 2017-12-31 **Organization:** Vo 01 - Förskola och pedagogisk omsorg

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	VIKTIGA HÄNDELSER.....	2
2	UPPFÖLJNING OCH ANALYS AV MÅL OCH RESULTAT	6
2.1	MÅLUPPFYLLELSE	6
2.2	UPPDRAG FRÅN KOMMUN- OCH NÄMNDPLAN.....	14
2.3	VERKSAMHETSUPPDRAG	16
2.3.1	VERKSAMHETSMÅTT.....	16
2.4	EKONOMI.....	17
2.4.1	RESULTATRÄKNING PER VERKSAMHETSOMRÅDE	17
2.4.2	DRIFTSREDOVISNING PER VERKSAMHET	18
3	UPPFÖLJNING AV RISKHANTERINGSPLAN.....	21
4	SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	22

1 VIKTIGA HÄNDELSER

Organisation

Den nya organisationen för förskoleverksamhet har varit igång sedan 1 januari 2016. Organisationen har stabiliserats och utökats med en ny provisorisk förskola Stimmet.

Förskoleverksamheten har nu 24 förskolor och under 2017 har två nya förskolechefer anställts.

I syfte att stärka koncerntänket och likvärdigheten för alla våra barn och elever centraliserades kostnaderna för lokalhyror, lönerna redan 2016. 2017 övergick kökspersonal samt det operativa ansvaret för måltider i förskolan till en central måltidsenhet.

En underbemanning på den centrala administrationen har under delar av året påverkat förvaltningens arbete och en del utredningsarbete har blivit försenat.

Utvecklingsprocesser som startats under året

Flexibel förskola

I april startade Tyresö kommuns första förskola med flexibla öppettider. Förskolan Stimmet har utökade öppettider från 05:00-06:30 och 18:30-22:00. Under året har en familj utnyttjat möjligheten.

Barngruppernas storlek/personaltäthet

2016 kom Skolverket ut med nya riktmärken för barngruppernas storlek. Genom statsbidrag och en ramökning har ett flertal förskolor kunnat omorganiseras, byggas om för att skapa förutsättningar för att fler avdelningar bildas. Antalet avdelningar påverkar barngruppernas storlek. Genomsnittet har sjunkit för barngruppens storlek, fler småbarnsgrupper har bildats. När det gäller personaltäthet har en liten förbättring skett vi har gått från 5,8 till 5,6. De stora vinsterna som barnen har gjort är att det är fler barn som är i ett mindre sammanhang och har färre relationer. En fortsatt utbyggnad av förskolan har skett vilket genererat fler förskoleplatser som är en förutsättning för minskade barngrupper.

Rekrytering/förskollärartäthet

Svårigheterna med att rekrytera legitimerade förskollärare är stort i Stockholms området. Konkurrensen är stor och efterfrågan hög. Förskollärartätheten sjönk något i Tyresö kommun under 2017 men ligger kvar kring 30 %. Under året startade en arbetsgrupp för att arbeta mer strategiskt och långsiktigt med rekrytering. Barn- och utbildningsförvaltningen deltog i mässor, annonserade på nya sätt, marknadsförde sig med hjälp av film om verksamheten, artiklar i tidningar och deltog vid utställningar. Inom förskolan finns ett stort rekryteringsbehov av både förskollärare och barnskötare.

Statlig satsning på lärarlöner

Regeringens satsning Lärarlönelyftet har ökat lönespridningen bland förskollärarna och höjt medellönen. Satsningen har lett till en ökning av personalomsättning samt att lönen för en nyanställda förskollärare i snitt blev 3,55 % högre än för de som slutat.

Platsefterfrågan.

2016 var det platsbrist i Tyresö kommun under våren, 2017 har läget varit under kontroll. Utökningen av en ny provisorisk förskola vid Stimmets skola gav oss tillräckligt med platser för att tillgodose behoven. Närhetsprincipen har dock inte kunnat tillgodose då delar av kommunen haft ett hårdare tryck än andra.

Pedagogisk omsorg.

Kommunen har en pedagogisk omsorg som är knuten till förskolan Loket. Vid granskning bedömdes verksamheten hålla en bra nivå men behövde göra en översyn av de dokument som är knutna till verksamheten. Efterfrågan av pedagogisk omsorg har varit sviktande under 2017 och en översyn av verksamhetsformen kommer ske.

Permanent förskolor

Med anledning av den expansionsfas som Tyresö kommun är i påbörjad fastighet och BoU i januari ett arbete med att ta fram en typförskola. En modell för en förskola som Tyresö kommun i framtiden ska kunna bygga på olika platser i kommunen. Typförskolan har under året övergått till begreppet koncept förskola. Konceptet som ligger bakom modellen är bland annat riktmärken för barngruppens storlek, effektiv arbetsplats som gynnar en effektiv organisation, framtidens säkerhetstänk och en snabb process vid utbyggnad av förskolorna i kommunen.

Insatser för kompetensutveckling

Alla pedagoger har erbjudits föreläsning kring förhållningssättet till barn med särskilda behov. David Edfelt föreläsning utmaningar i förskolan, utmanade alla pedagoger kring vilka strategier vi använder i vårt arbete. Även fristående verksamhet inbjöds till föreläsningen.

Forum för kollegialt lärande som har till syfte att genom kollegiala läroprocesser skapa samsyn bland pedagogerna i Tyresö kommuns förskolor, kvalitetssäkra den pedagogiska verksamheten samt att arbeta mot en likvärdig förskola har varit en omtyckt form av kompetensutveckling. Under hösten 2017 startades ytterligare ett forum upp för att kunna involvera fler pedagoger. Det kollegiala lärandet är en viktig kompetensutvecklingsform, att lära av andras goda exempel samt ta tillvara på kompetens som kommunen har i sin verksamhet. Förskolechefer har hållit i forumen, en röd tråd har läroplan och vår värdegrund varit.

Under vårterminen genomfördes centrala pedagogisk workshop med syfte att ge och få inspiration till nya pedagogiska perspektiv med fokus på lärandemiljöer och material i vardagen. Även dessa workshoppars var uppskattade men en svårighet att få loss tid gjorde att vi under hösten pausade dem.

Satsning på arbetsmiljön

För att öka likvärdighet har BoU inventerat bord på alla förskolor och gjort en satsning på att köpa in ljuddämpande bord till alla förskolor. På flera förskolor har löpande underhåll skett bland annat, golv, målning, fönsterbyte, undertak och belysning.

Insatser mot sjukfrånvaro

I februari startade alla förskolor upp projektet STAMINA. Projektet är ett tvåårigt forsknings- och utvecklingsprojekt i syfte att utveckla enkla och effektiva metoder som främjar en god arbetsmiljö och verksamhet. Projektet har sedan fortgått under hela året. Projektet mottogs positivt men hade en nedgång vid andra tillfället som enligt STAMINA är helt normalt. Vid nästa tillfälle lyftes åter projektet upp som något positivt. Projektet har gett oss en liten positiv trend sjukfrånvaron är på väg åt rätt håll. Projektet fortsätter under hela 2018.

Under 2017 har arbetet fortsatt kring att starta en vikariepool och i slutet av året beslutades att en bemanningsenhet ska starta i februari 2018. Genom bemanningsenheten kommer de kommunala förskolorna få vikarier till sina korttidsvikariat. Vikarietillgången har varit dålig under året. Enheterna har lagt ner mycket tid på att skaffa vikarier.

En nationell IT-strategi

I oktober 2017 beslutar regeringen om en nationell IT-strategi. Det övergripande målet med strategin är att skolan ska ta tillvara på digitaliseringens möjligheter, från förskolan till vuxenutbildningen. Barn och elever ska uppnå en hög digital kompetens, och kunskapsutvecklingen och likvärdigheten ska stärkas.

Resurs och utvecklingscentrum RUC startar under hösten ett IT nätverk för förskolan där pedagoger från alla enheter är representerade. Nätverket startar med att implementera MDM projektet men kommer fortsätta arbeta mer kring den nationella IT-strategin.

Ett arbete har pågått tillsammans med grundskola, gymnasium och komvux kring att undersöka behov och möjligheter med en ny lärplattform. För förskolan innebär det att vi skulle få en gemensam lärplattform något som vi tidigare saknat. Även här skapas en större likvärdighet om vi har ett gemensamt verktyg för dokumentation och kommunikation. I december startade upphandlingsprocessen.

Statsbidrag för central handlare inom läsluft. En förskola valdes ut för att delta i utbildningen av en central handledare.

Reviderad läroplan

Under 2017 startade skolverket på uppdrag av regeringen en revidering av förskolans läroplan. Under året deltog barn- och utbildningsförvaltningen i samrådsmöte. Den reviderade läroplanen ska träda i kraft under 2018 och då kommer ett implementeringsarbete påbörjas.

Nyanlända och modersmål/flerspråkighet

Under 2017 har det skett en ökning av nyanlända. Siffran har varit mycket låg i Tyresö kommun tidigare vilket medför att det inte har funnits bra rutin kring hur vi kartlägger och hanterar dessa barn vid intag. En kartläggning visar att förvaltningen behöver skapa tydliga rutiner och en e-tjänst. Beslut har fattats att mångfaldsenheten ska utöka sin verksamhet och även hantera barn i förskoleålder, vilket kommer ske under 2018.

Trygga barn nya riktlinjer

Under 2017 lyftes frågan kring barns utsatthet och barn- och utbildningsförvaltningen beslutade ta fram riktlinjer kring trygga barn i Tyresö. Arbetar man i Tyresö kommun ska man tillsammans se till att barn i vår verksamhet är trygga och att vi vuxna reagerar och agerar om något inte står rätt till.

2 UPPFÖLJNING OCH ANALYS AV MÅL OCH RESULTAT

2.1 MÅLUPPFYLLELSE

Målområde: Livskvalitet - den attraktiva kommunen

Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Tyresö är en av Sveriges bästa skolkommuner	Delvis uppfyllt	94 procent av vårdnadshavarna anger att de är nöjda med förskoleverksamheten, trenden är uppåtgående. Upplevelsen av trygghet och fokus på lärandet har stabila resultat. Barns och vårdnadshavares delaktighet är fortsatt ett område som behöver ges fokus.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Förskola - andel föräldrar som instämmer på påståendet "Jag är nöjd med verksamheten i mitt barns förskola"	93,0%	91,0%	90,0%	94,0%		Nära värde	Ökad

Nationella mål	Bedömning	Kommentar
Normer och värden	I hög grad uppfyllt	Resultatet har ökat i föräldraenkäten och vi ligger mycket högt. Vi fortsätter att arbeta för att nå 100 procent. Några förskolor har arbetat med projekt kring barnkonventionen. Flera förskolor arbetar för att barnens inflytande ska öka. Ny riktlinje kring Trygga barn i Tyresö har tagits fram som ett stöd till verksamheten.
Nämndmål	Bedömning	Kommentar
Upplevelsen av trygghet ska öka i förskolan	I hög grad uppfyllt	Ett målmedvetet arbete pågår kring barns trygghet. Genom att skapa större insyn i barnens dagliga verksamhet ökar vårdnadshavarnas upplevelse av trygghet i förskolan. Enheterna arbetar exempelvis med avdelningspärm, bloggar, bra bemötande i tambur med kort informationsbyte. Ett långsiktigt arbete kring barnens inre lärmiljö pågår. Forum för kollegialt lärande har under våren arbetat medvetet med vår värdegrund i relation till barnens inre miljö.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Förskola - andel föräldrar som instämmer på påståendet "Mitt barn är tryggt i förskolan"	96,0%	94,0%	94,0%	96,0%		Nära värde	Ökad

Kommentar:

Fortsatt högt resultat.

Nationella mål	Bedömning	Kommentar
Utveckling och lärande	Delvis uppfyllt	Arbete pågår med flera olika insatser för att kompetensutveckla pedagogerna kring lärmiljö och det pedagogiska uppdraget. Lokala nätverk/forum, centrala forum. Extern fortbildning, studiebesök är exempel på det. Syftet är att arbeta med miljöer som ger barnen tillgång till tilltalande, tydligt, stimulerande, varierande, och förbärrat material för skapande, utforskande och upplevelse det gynnar barnens fantasi, kreativitet och lärande.
Nämndmål	Bedömning	Kommentar
Lärandet ska öka i verksamheten	Delvis uppfyllt	Det har skett en ökad satsning på fler lokala nätverk där pedagoger får möjlighet att reflektera kring sina arbetssätt och metoder med kollegor och förskolechefer. Förskolorna arbetar med att utveckla det professionella språket och förhållningssätt till barns lärande. Ökad förståelse för hur integrerat matematik och språk är i förskolans verksamhet bör ge ökat resultat. Begreppet undervisning i förskolan har diskuterats och lyfts. Vi väntar med spänning på den nya läroplanen som kommer 2018. Lokets förskola har ingått i läslyftet och det har fallit väl ut. Inför 2018 söker flera förskolor statsbidrag för att kunna delta.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Förskola - andel föräldrar som instämmer på påståendet "Förskolan arbetar med att få barnen att förstå matematik i barnens vardag"	74,0%	76,0%	78,0%	80,0%		Nära värde	Ökad
Förskola - andel föräldrar som instämmer på påståendet "Förskolan arbetar med att utveckla barnens intresse för språk"	84,0%	82,0%	83,0%	82,0%		Nära värde	Oförändrad

Nationella mål	Bedömning	Kommentar
Barns inflytande och Förskola och hem	Delvis uppfyllt	Vi kan se en liten ökning i föräldrarenkäten kring föräldrarnas inflytande vilket är positivt, men det har inte skett en stor ökning. Påståendet att "Barnens tankar tas tillvara" ligger kvar på samma nivå som tidigare. Det pågår flera aktiviteter kring att öka barns inflytande. Medvetenheten har ökat hos pedagogerna. Det inre miljöarbetet som sker ger förutsättningar för ökat inflytande hos barnen. När material finns i barnens nivå kan barnen göra egna val. På de förskolor som har minskat barngruppernas storlek upplever pedagogerna att barnens röst i större utsträckning blir hörd. Barnen får större möjlighet att själva påverka innehåll och därmed ökar delaktigheten.
Nämndmål	Bedömning	Kommentar
Barns och vårdnadshavares delaktighet i förskolan ska öka	Delvis uppfyllt	Fler förskolor har aktiva föräldraråd. Olika aktiviteter har skett som ska ge ökad insyn till föräldrarna, öppet hus, föräldramöten med aktiviteter m.m. Många förskolor förmedlar idag sin verksamhet/pedagogik genom instagram eller blogg. Arbete med att ta fram en lärplattform har pågått och kommer när den startar upp ge föräldrar ökad delaktighet.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Förskola - andel föräldrar som instämmer på påståendet "Mitt barns tankar och intressen tas tillvara"	79,0%	78,0%	79,0%	78,0%		Nära värde	Oförändrad
Förskola - andel föräldrar som instämmer på påståendet "Personalen är intresserad av mina synpunkter och önskemål"	84,0%	84,0%	81,0%	82,0%		Nära värde	Oförändrad

Nationella mål	Bedömning	Kommentar
Övergång och samverkan	Delvis uppfyllt	Nytt gemensamt material har tagits fram för övergångar mellan förskola och grundskola, det har bidragit till ökad likvärdighet. Stödfunktionerna talpedagog, specialpedagog och psykolog har bidragit till att förbättra övergångar för barn med särskilda behov. Även den fristående verksamheten har möjlighet att använda sig av övergångsmaterialet.
Uppföljning, utvärdering och utveckling	Delvis uppfyllt	Det systematiska kvalitetsarbetet varierar mellan förskolorna. Medan några förskolor är i starten och arbetar för att skapa strukturer och mallar har andra förskolor kommit långt. Under året har arbete pågått för att utveckla kompetensen i bestyr hos förskolecheferna. Aktiviteterna som skapas ska vara tydliga så att vi kan identifiera effekterna av våra åtgärder, insatser. Kvalitetsenhetens granskningar av förskolans enheter bidrar till att förvaltningen får kännedom om styrkor och svagheter. Vårdnadshavarna deltar i både granskningar och föräldraenkät.

Nationella mål	Bedömning	Kommentar
Förskolechefens ansvar	I hög grad uppfyllt	<p>Arbetet har pågått under två år och nu kan vi se en positiv utveckling. Förskolecheferna tar stort ansvar för sin pedagogiska verksamhet, granskningar som gjorts har visat på både goda exempel och en del utvecklingsområden. Genom att få syn på våra utvecklingsområden kan vi stödja förskolechefernas processer mot målen.</p> <p>Att vara förskolechef och ta ansvar för sin verksamhet kräver en pedagogisk ledare som är nära sin verksamhet, schemalägger tid i barngrupp, har inblick i den verksamhet som bedrivs. Har en organisation med reflektionstid för arbetslag och för enskilda pedagoger, med pedagogiska nätverk. Genom reflektion, pedagogiska dokumentation och systematiskt kvalitetsarbete får förskolechef inblick i verksamheten.</p> <p>En förskolechef beskriver sitt pedagogiska ledarskap så här: -att vara en tydlig pedagogisk ledare, för mig innebär det att vara orädd, tydlig, uppmuntrande, våga ta beslut, stötta, bekräfta och lyfta det goda i varje enskild medarbetare. Att ge pedagogerna verktyg att utvecklas och tillsammans med dem driva verksamheten framåt mot gällande mål</p>

Målområde: God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter

Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Varje verksamhetsområde ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser	I hög grad uppfyllt	<p>Vo1 har gjort ett strålande resultat och hanterat svängningar i intag på ett mycket bra sätt. en hög löneglidning har kunnat leda till ett negativt resultat men då efterfrågan på utbildad personal varit hög har flera tjänster inte tillsatts med behörig personal.</p>

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Ekonomiskt resultat, Tkr	4 426,0	3 592,0	143,0	106,0	0,0	Värde uppnått	Oförändrad

Målområde: Attraktiv arbetsgivare

Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Medarbetarna rekommenderar Tyresö kommun som arbetsgivare	Ej uppfyllt	<p>STAMINA projektet som pågått under 2017 ger medarbetare större påverkan på sin arbetsituation och sin arbetsmiljö. Genom att öka känslan av delaktighet kan vi få större engagemang och ökad trivsel. Förskolechefer har försökt skapa fler mötesplatser för medarbetare och ge dem mer insyn i beslutsgången. Arbetet är påbörjat och kommer fortsätta under 2018.</p> <p>De centrala pedagogiska forum som startat har varit mycket uppskattade. Ökat koncerntänk är en positiv effekt och vi kan sprida goda exempel.</p> <p>Framöver behöver vi titta på vilka områden som är mest strategiska att satsa på, förmåner, kompetensutveckling m.m.</p>

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Andel av de anställda som rekommenderar Tyresö kommun som arbetsgivare		75,00%	48,00%			Ny mätning sker 2018	

Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Medarbetarnas sjukfrånvaro är lägre än fyra procent.	Ej uppfyllt	<p>Sjukfrånvaron är betydligt högre än de önskade fyra procenten. Aktiva åtgärder har dock vidtagits.</p> <p>Förskolecheferna har tillsammans med HR tagit tag i många rehab ärenden. Ärenden som ibland går många år tillbaka i tiden. Att arbeta med rehab ärenden är ett tidskrävande och långsiktigt arbete. Projekt Stamina visar på en positiv trend, en liten nedgång i sjukfrånvaron över tid. Projektet pågår ytterligare ett år. 2017 slutfördes arbetet med att starta upp en bemanningsenhet och i februari 2018 är den igång.</p>

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Den totala sjukfrånvaron inom verksamhetsområdet (%)	8,01%	9,81%	10,09%	9,48%		Ej accepterat värde	Minskad
Sjukfrånvaro kort (< 60 dagar)	4,38%	4,71%	4,36%	4,66%			Oförändrad
Sjukfrånvaro lång (= > 60 dagar)	3,63%	5,10%	5,73%	4,83%			Minskad

Kommentar:

Utfallet avser jan-nov 2017.

Arbete med STAMINA har gett små resultat men en något optimistisk en positiv trend. Förändring pågår men tar tid.

Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Sysselsättningsgraden är anpassad till de anställdas önskemål	I hög grad uppfyllt	En hög andel anställda inom förskolan anser att sysselsättningsgraden är anpassad efter deras önskemål

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Mål 2017	Bedömning	Trend
Andel av de anställda som anser att sysselsättningsgraden är anpassad efter deras önskemål		95,00%	88,00%			Ny mätning 2018	Oförändrad

2.2 UPPDRAG FRÅN KOMMUN- OCH NÄMNDPLAN

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Titel	Status	Kommentar
Konkurrensutsättning	✓	Uppdraget är färdigt. Förskola 36% fristående verksamhet och 64% kommunal. Pedagogisk omsorg 82% fristående verksamhet och 8% kommunal.
Ekologiska livsmedel	✓	Uppdraget är färdigt men kan förändras under året. Under perioden januari - juni 2017 uppgick andelen ekologiska livsmedel i förskolan till 33,17 %.
I varje nämndplan behandlas aktiviteter från kommunala funktionshinderrådets förslag till Tillgänglighetsplan för 2017-2019.	✓	Möte har skett med funktionshinderrådet. Ett område som barn - och utbildningsförvaltningen ska bevaka är allergironder.
Taxor och avgifter	✓	Taxan är justerad utifrån ny maxtaxa
Arbeta för ökad personaltäthet och minskade barngrupper	▶	Statsbidraget för 2016/2017 gav möjligheter för att skapa fler antal avdelningar. vid årets slut finns 112 avdelningar mot tidigare 93,5 avdelningar. Ökningen av avdelningar innebär att vi fördelar befintliga barn på fler gruppen vilket i sin tur leder till mindre barngrupper. Samtidigt har barnantalet ökat inom den kommunala verksamheten (ca 100 barn på två år). Personaltätheten har ökat något. I september 2017 ligger vi på 5,6 barn per vuxen. Rekryteringssvårigheter har ökat och konkurrensen om behörig personal är hög i Stockholmsområdet.

Nämnduppdrag

Titel	Status	Kommentar
Stärkt fokus på utveckling och lärande	▶	För att kunna förändra miljö och förhållningssätt har ett grundläggande arbete behövts. En utrensning av gammalt material har varit nödvändigt, sedan har en uppbyggnad kunnat ske. För att arbeta in nya arbetssätt, synsätt, förhållningssätt har förskolechefernas pedagogiska ledarskap varit viktigt. De bidrar till att frågorna lyfts på förskolan. Medvetenheten ökar kring pedagogers och miljöns betydelse för barns lärande. Det har skapats både lokala och centrala nätverk där pedagoger möts och diskuterar barnens lärande och deras lärande miljö. Arbeta pågår kring att utveckla och skapa en stimulerande, mångsidig och användbar miljö med god tillgång till varierat material för skapande, utforskande och upplevelser som gynnar barnens fantasi och kreativitet. Riktad kompetensutveckling, studiebesök och litteratur har legat som grund för diskussionerna som förts.
En förskola och skola för var och en	✔	Värdegrundsdokumentet är väldigt levande i olika typer av forum. Ett ständigt pågående arbete som vi ska hålla levande. Under året har det vävts in i vårt centrala forum för kollegialt lärande och förståelsen för att värdegrundsdokumentet kan kopplas till den dagliga verksamheten har varit tydlig. Det har också tydliggjort att vi som förvaltning arbetar utifrån ett gemensamt värdegrundsdokument, genom att bland annat lansera det på hemsida. En klart tydlig förstärkning av dokumentet har skett.
Möjliggör för minst en förskola med flexibla öppnings- och stängningstider.	✔	Uppdraget är genomfört. I april 2017 öppnade Stimmets förskola med flexibla öppettider för föräldrar som är i behov av omsorg tidiga mornar och sena kvällar. Utnyttjandet av de flexibla tiderna har än så länge varit lågt. En utredning kommer ske under 2018 för att säkerställa att vi erbjuder omsorg på obekvämtid på ett effektivt och fungerande sätt.
Genomföra en total översyn av samtliga Barn- och utbildningsnämndens egna styrdokument.	▶	På grund av en tung arbetsbörda (stor omsättning av personal) på förvaltningen har inte alla styrdokument hunnits uppdateras och gås igenom. De revideringar som gjorts har gett bra effekt, ökad tydlighet och färre dokument. Arbetet kommer fortgå även under 2018

2.3 VERKSAMHETSUPPDRAG

Verksamheten fortsätter att ha ett starkt fokus på likvärdighet och det pedagogiska ledarskapet. Personaltäthet och minskade barngrupper har varit i fokus och en liten förbättring har skett. Verksamheten har haft svårigheter att rekrytera legitimerade förskollärare och utbildade barnskötare, därav en liten sänkning av förskollärartätheten. Arbete har pågått för att kompetensutveckla befintlig personal. En framgångsrik aktivitet är de centrala nätverken, forum för kollegialt lärande, där goda exempel kan lyftas och spridas.

Områden som verksamheten behöver utveckla är arbetet kring barn med annat modersmål, flerspråkighet, hantering av nyanlända. Likabehandlingsplanen har försvunnit och behöver ersättas med nya mallar då lagarna har förändrats. Fortsatt arbeta för en central handlingsplan kring kemikaliesmart förskola.

Kvalitetsenheten har granskat fristående och kommunala förskolor och pedagogisk omsorg. Granskningarna har visat både goda resultat och utvecklingsområden. Ärenden till Skolinspektionen har varit få. Under året skedde granskning på alla förskolor från Södertörns miljö och hälsoskyddsförbund SMOHF, förbättring av ventilation, rutiner kring giftfri miljö är några effekter efter granskningen.

Ett flertal blanketter har gjorts om till e- tjänster. Centraliserad köintagning har gjort processen mer rättssäker. Ett flertal riktlinjer har reviderats eller skapats för ökad tydlighet. Genomlysning av den socioekonomiska fördelningen har lett till förändrad fördelning utifrån fler parametrar. Förberedelser inför införandet av GDPR har pågått under året.

Snittet för andel årsarbetare med pedagogisk högskoleexamen är något lägre än i Stockholms län, och mycket lägre än rikssnittet. Antal barn per årsarbetare är högre än både Stockholms län och rikssnittet. Marknadsandelen för barn i kommunal förskola har ökat till 64 %.

2.3.1 VERKSAMHETSMÅTT

Titel	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017
Förskola - pedagogisk personal, antal årsarbetare i förskola	295	306	313	325
Förskola - Årsarbetare i förskolan med pedagogisk högskoleexamen, andel (%) (N11023)	32,90%	30,10%	24,40%	0,00%
Förskola - marknadsandel egen regi, (%)	62,00%	61,00%	62,00%	62,00%
Förskola - antal barn per årsarbetare i förskolan (kommunal regi) (N11010)	5,9	5,9	5,8	0
Förskola - andel barn som fått plats på förskola inom tre månader.	100,00%	98,00%	98,00%	0,00%
Förskola - antal barn i förskolan	1 600	1 628	1 661	1 661

2.4 EKONOMI

2.4.1 RESULTATRÄKNING PER VERKSAMHETSOMRÅDE

Beställare	Utfall 2016	Utfall 2017
Ram	284 679	295 238
Intäkter, externa	30 171	29 570
Kostnader	312 366	324 801
Resultat	2 484	8
Utförare	Utfall 2016	Utfall 2017
Intäkter, interna	182 564	194 014
Intäkter, externa	2 949	4 761
Kostnader	187 854	198 677
Resultat	-2 341	98
Netto VO Förskola	Utfall 2016	Utfall 2017
Resultat	143	106

Kommentar:

Det sammantagna ekonomiska resultatet för verksamhetsområde Förskola och pedagogisk omsorg för 2017 är ett överskott på 106 tusen kronor. 3 802 tusen kronor är förda till demografibuffert, som en effekt av att befolkningsstillväxten i förskoleålder varit lägre än befolkningsprognosen som användes vid budget.

I enlighet med beslut i kommunfullmäktige har 6 000 tusen kronor överförts från VO Förskola till VO Grundskola.

Utförarsidan inom VO1 Förskola visar ett resultat nära balans, överskott med 98 tusen kronor. Detta innebär att verksamheterna gemensamt har täckt även föregående års underskott om 2 341 tusen kronor.

Enheterna har haft fokus på att anpassa sina kostnader till volymen barn. Statsbidrag för att minska barngrupperna har gett förutsättningar till resultatet.

Förskolornas pedagogtätthet har ökat något sedan föregående år. Andelen förskollärare har sjunkit något vilket gör att personalkostnaderna inte stigit i samma grad som pedagogtättheten. Rekryteringsläget på marknaden är tufft, och det är svårt att attrahera förskollärare i hela Stockholmsregionen.

2.4.2 DRIFTSREDOVISNING PER VERKSAMHET

Beställare resultat (tkr)	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017	Budget avvikelse 2017
Intäkter				
Ram från kommunfullmäktige	284 680	305 040	305 040	0
Demografi - justering mot buffert			-3 802	-3 802
Omfördelning till VO2 Grundskola			-6 000	-6 000
Taxor och avgifter	19 919	16 500	19 530	3 030
Försäljning av verksamhet (IKE*)	507	760	1 178	418
Moms	6 773	6 730	6 786	56
Statsbidrag	2 957	2 700	2 068	-632
Övrigt (försäkringsersättning)	15	0	8	8
Summa Intäkter	314 850	331 730	324 808	-6 922
Kostnader				
Förvaltningsgemensamma kostnader	12 207	12 450	9 052	3 398
Förskolepeng	279 507	297 450	294 993	2 457
Pedagogisk omsorgspeng	6 644	6 730	6 364	366
Vårdnadsbidrag	179	400	41	359
Barnomsorg på obekvämtid	1 124	1 000	1 621	-621
Öppna förskolan	1 428	1 600	1 546	54
Tilläggsbelopp	8 277	8 900	7 985	915
Sociodemografiskt tillägg	3 000	3 200	3 200	0
Summa kostnader	312 366	331 730	324 801	6 929
Resultat	2 484	0	0	8

Utförare resultat (tkr)	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017	Budget avvikelse 2017
Intäkter				
Tidigare års resultat	-434	-2 341	-2 341	0
Förskolepeng	174 823	188 000	188 450	450
Tilläggsbelopp	6 382	6 927	6 179	-748
Socio	1 179	1 339	1 339	0
Pedagogisk omsorg	392	420	341	-79
Taxor och avgifter	236		96	96
Statsbidrag	2 937	4 000	4 710	710
Summa intäkter	185 513	198 346	198 775	430
Kostnader				
Personalkostnader	143 699	151 000	149 830	1 170
Lokalkostnader	21 079	22 857	22 850	7
Skolmåltid	16 455	19 314	17 598	1 716
Lekmaterial	2 287	2 000	2 833	-833
Övriga kostnader	4 335	3 175	5 567	-2 392
Summa kostnader	187 854	198 346	198 677	-331
Resultat	-2 341	0	98	98

Kommentar intäkter beställare

Taxor och avgifter är högre än budget, och i linje med föregående års utfall. Intäkter från försäljning av verksamhet är högre än budget och högre än utfallet föregående år. Antalet barn från andra kommuner som haft plats i någon av kommunens förskolor har ökat.

Intäkten från statsbidrag är högre än budget men lägre än föregående års utfall. Statsbidragen består av schablonersättning för nyanlända med uppehållstillstånd, enligt den nya fördelningsprincipen som antogs under hösten 2016 samt bidrag till kvalitetshöjande åtgärder och maxtaxa. En del av bidraget för kvalitetshöjande åtgärder och maxtaxa avser fritidshem har flyttats till VO2 Grundskola. Föregående år lades hela detta bidrag helt till förskolan.

Kommentar kostnader beställare

Förvaltningsgemensamma kostnader är lägre än budget, och lägre än föregående år. I föregående års utfall finns kostnader till kommungemensamma verksamheter, som i år finansierades med ramanslag. Den nya bemanningsenheten har startat med lägre kostnader under 2017 än budgeterat. Etablering av utökade öppet-tider har gjorts vid förskolan Stimmet, som öppnade under året. 600 tusen kronor har förts till Stimmet förskola, kostnaden finns under barnomsorg på obekvämtid. I budget låg detta under förvaltningsgemensamma kostnader.

Förskolepeng och pedagogisk omsorgspeng är lägre än budget och högre än utfallet föregående år. Verksamheten har haft fler barn än förra året och en högre förskolepeng, men det är färre än den demografiprognos som låg till grund för budget.

Vårtnadsbidrag är lägre än budget och lägre än föregående års utfall. Endast ett fåtal familjer har haft vårtnadsbidrag och de sista utbetalningarna gjordes i november 2017.

Kostnaderna för öppna förskolan, tilläggsbelopp och sociodemografiskt tillägg är i balans med budget och högre än föregående års utfall.

Kommentar intäkter utförare

Intäkter i form av tilläggsbelopp är lägre än budget, och lägre än föregående års utfall.

Statsbidrag innefattar både bidrag för minskade barngrupper samt riktade statsbidrag för lärarlönelyftet. Statsbidragen är totalt sett högre än budget, och betydligt högre än motsvarande intäkt föregående år.

Kommentar kostnader utförare.

Personalkostnaderna är lägre än budget, men högre än föregående år. Ambitionen att öka pedagogtäteten har uppfyllts, men andelen förskollärare har sjunkit något, vilket gör att kostnaderna blir något lägre än budgeterat.

Kostnaderna för måltider är lägre än budget och högre än föregående år. I samband med att måltidsservice etablerades infördes en ny prismodell för måltider i kommunen.

Kostnaderna för lekmaterial är högre än budget och högre än föregående års utfall. En del av de ökade kostnaderna är uppstarten av Stimmets förskola.

Övriga kostnader är högre än budget och högre än föregående år. En del av de riktade statsbidragen avsåg anpassningar för att minska barngruppernas storlek. Detta har krävt anpassningar i lokaler och utrustning.

En satsning har gjorts på ljuddämpade bord och stolar samt digital utrustning.

3 UPPFÖLJNING AV RISKHANTERINGSPLAN

Målet lärandet ska öka i verksamheten - ett medvetet arbete har pågått för att utveckla verksamheten och ge pedagoger mer kompetens kring hur de synliggöra sitt arbete. En ökad medvetenhet hos pedagogerna och en tydligare kommunikation mot vårdnadshavarna bör ge oss resultat i nästa mätning.

Systematiskt arbete utifrån plan mot diskriminering och kränkande behandling - här finns det brister i dokumentationsarbetet kring aktiva åtgärder. Barn- och utbildningsförvaltningen behöver ta fram en mall som verksamheten kan utgå ifrån.

Nämnden har fått månatlig information kring de anmälningar som skett.

Vårdnadshavarnas delaktighet ska öka - Fler metoder och kanaler för att öka insyn och delaktighet för vårdnadshavarna har skett. Instagram och blogg är två exempel. Alla förskolor har föräldraråd. Arbetet med att ta fram en lärplattform har skett och kommer lanseras under 2018.

Erbjuda förskoleplats inom tre månader - behovet har tillgodosetts genom en provisorisk utbyggnad av förskolor. Analys av befolkningsprognos och utbyggnad har bevakats.

4 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING

Under 2017 har resultaten av den nya organisationen som infördes den 1 januari 2016 kunnat skönjas. Omorganisationen har lett till ett tydligt fokus på pedagogisk utveckling, ledarskap och likvärdighet. Vårdnadshavares nöjdhet och upplevd trygghet är hög inom verksamhetsområdet. Förskolan har ökat personaltätheten och minskad snittet på barngrupperna. Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar med att aktivt möta de utmaningar som går att förutse inom digitalisering, rekrytering, arbetsmiljö och lokaler.

Det sammantagna ekonomiska utfallet för barn- och utbildningsförvaltningen 2017 är ett underskott med 10,6 miljoner kronor. Det sammantagna ekonomiska resultatet för verksamhetsområde Förskola och pedagogisk omsorg för 2017 är ett överskott på 106 tusen kronor.

Den sammantagna bedömningen är att verksamhetsområdet är stabilt och har en positiv utvecklingskurva.

Nya mål och prioriteringar

- Utökning av förskoleplatser i takt med kommunens utbyggnad bör prioriteras högt. Arbetet pågår kring konceptförskola.
- Genomförande av bemanningsenhet samt slutföra STAMINA-projekt för att på sikt få ner sjukfrånvaro och förbättra arbetsmiljön.
- Arbetet mot delmål i den nationella IT-strategin, som ska uppnås 2022.
- Ny reviderad läroplan kommer 2018 och ska implementeras och säkerställas.
- Kompetensförsörjning och stärkande av vårt arbetsgivarvarumärke, öka andelen förskollärare.
- Ökad personaltäthet för att nå nämndmål med vision att nå de nationella snittet
- Säkerställa trygghetsarbetet
- Utveckla de centrala förskole nätverken